

Knutepunktsutvikling

Hva er behovet og hva skal til for å lykkes?

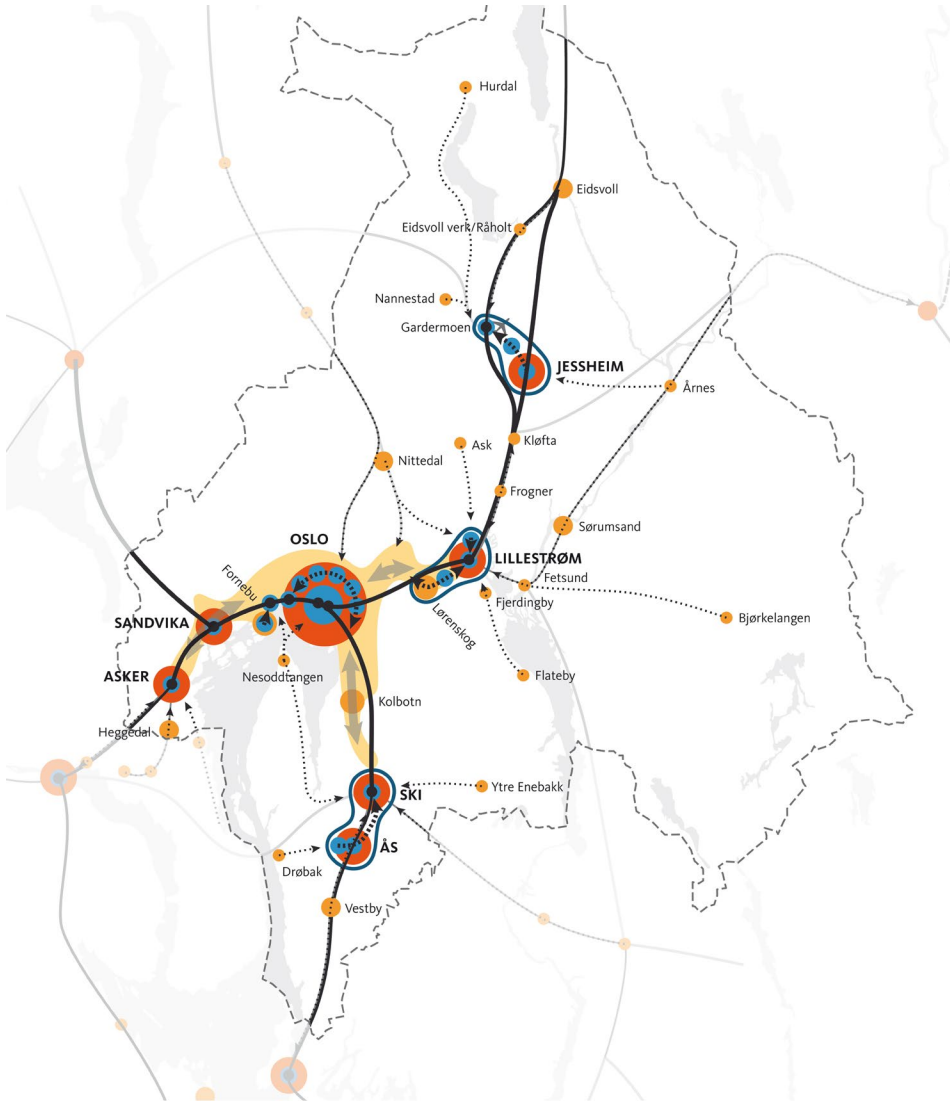
Sarah Malling, Fagsjef fremkommelighet august 2019

Knutepunkt

ATP: Knutepunktsutvikling

Fra regionalt samarbeid for areal og transport i Oslo og Akershus

«Regionale kollektivknutepunkt er i denne sammenhengen jernbanens InterCity-stasjoner. Kapasitet i det regionale jernbanesystemet og bussfremkommelighet inn mot disse må prioriteres, slik at det blir enkle overganger mellom buss og tog. Det er særlig viktig å utvikle kollektivtilbud som forbinder de regionale arbeidsplasskonsentrasjonene og sentrumsområdene med regionale kollektivknutepunkt».

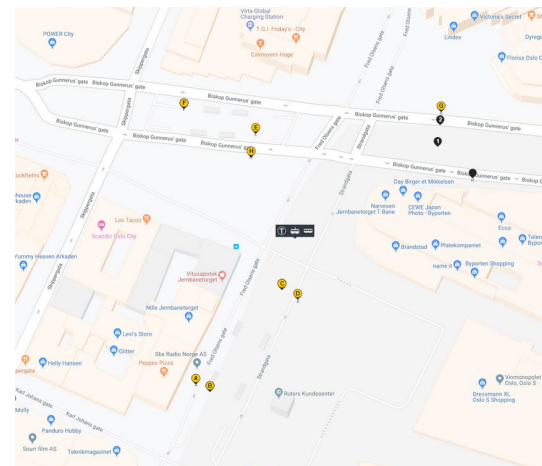

Kollektivknutepunkt

Et viktig byttepunkt med mange reisemuligheter og mange reisende som bytter transportmiddel.

- Et målpunkt i seg selv
- Viktig for nettverksfunksjonen
- Vesentlig utveksling av passasjerer
- Gjerne mellom flere driftsarter (men ikke noe krav)
- Flere linjer må møtes (må være over 2)

Kilde: Rapport om holdeplass-struktur

Hvorfor Kollektivtransport?

Hvorfor kollektivtransport?

- Nasjonal målsetting om nullvekst
- Oslo og Akershus: trafikkveksten skal tas med kollektiv, gange og sykkel

Foto: SVV kollektivstrategi

Luftkvalitet

Samsung Galaxy Note 9 | Sam... +

https://www.nettavisen.no/nyheter/innenriks/11-dager-pa-rad-med-rd-luft-varsling-i-oslo/3423446543.html 80 %

11 dager på rad med rød luft-varsling i Oslo

ANNONSE

KORTKÅPE 349,-

VEISTØV: Oslo kommune er nå i gang med vårrengjøring for å bedre luftkvaliteten. I 11 dager på rad har luftkvaliteten vært målt til rødt nivå, noe som er ny rekord. Foto: Magnus Blaker (Nettavisen)

Publisert: for 5 måneder siden Siste oppdatert: for 5 måneder siden Kjersti Westeng Tips meg

f Del på Facebook 514 Del på Twitter

Lufta i Oslo har innebært «betydelig helserisiko» 11 dager på rad. Torsdag har luftkvaliteten i hovedstaden imidlertid bedret seg noe.

Siden 2003 har Bedre Byluft målt luftkvaliteten i Oslo, og nå er det satt ny rekord i antall dager på rad med rødt varsel, noe som tilsvarer høy

ANNONSE

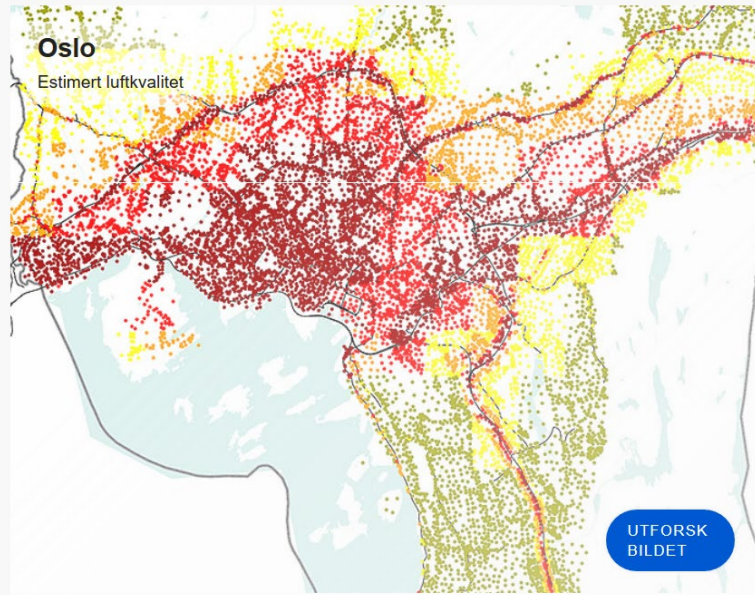
ay Note 9 | Sam... +

s://www.aftenposten.no/osloby/00OoGb/Her-er-Oslo-omradene-med-mest-forurensning 120 % Sø

Aftenposten

A-magasinet Osloby Sport Meninger sarah Meny

Dette kartet er laget av Bymiljøetaten i Oslo ved hjelp av modellberegninger. Områdene med røde prikker har størst risiko for dårlig luftkvalitet.

Oslo
Estimert luftkvalitet

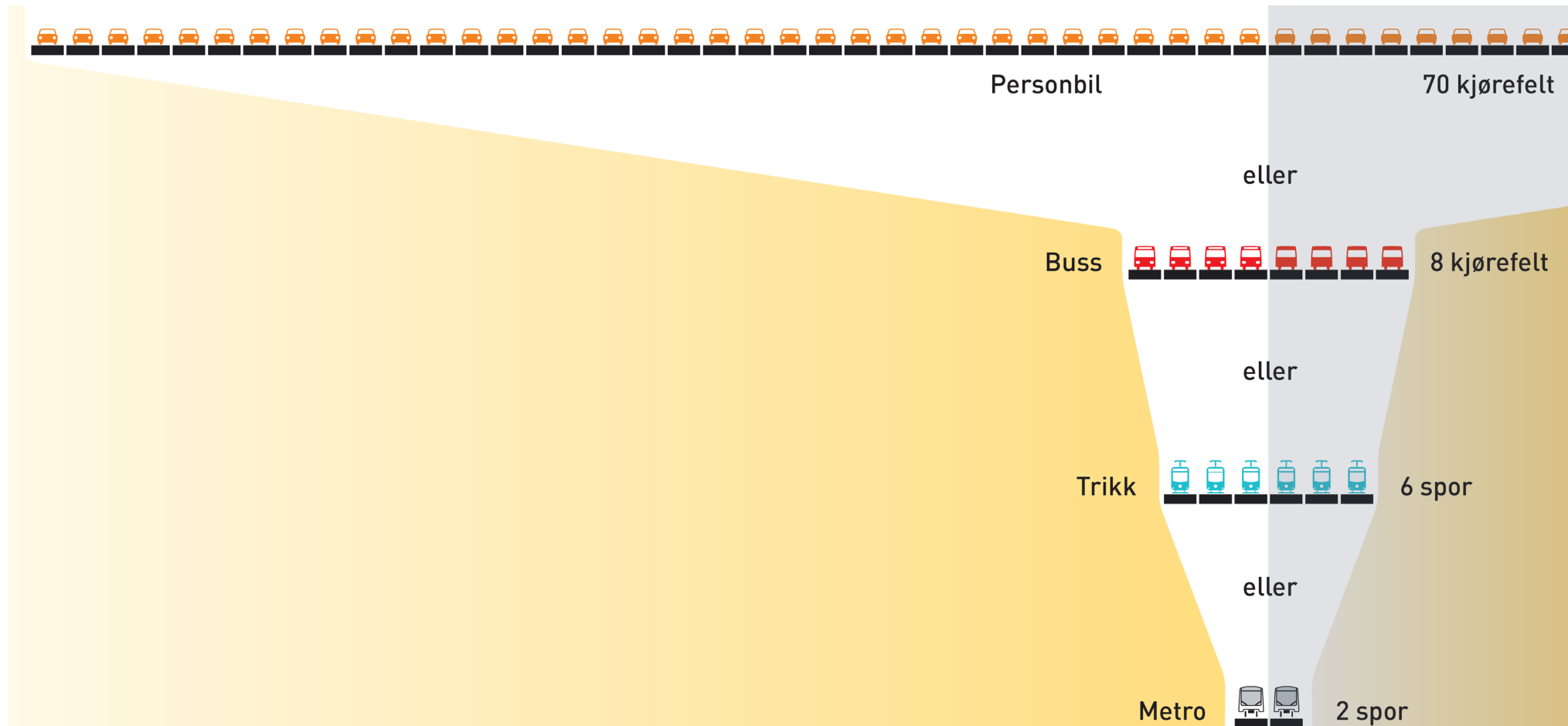
UTFORSK BILDET

● Rød sone ● Rød sone nær gul sone ● Gul sone nær rød sone ● Gul sone ● Tilfredsstillende luftkvalitet

Kilde: Bymiljøetaten

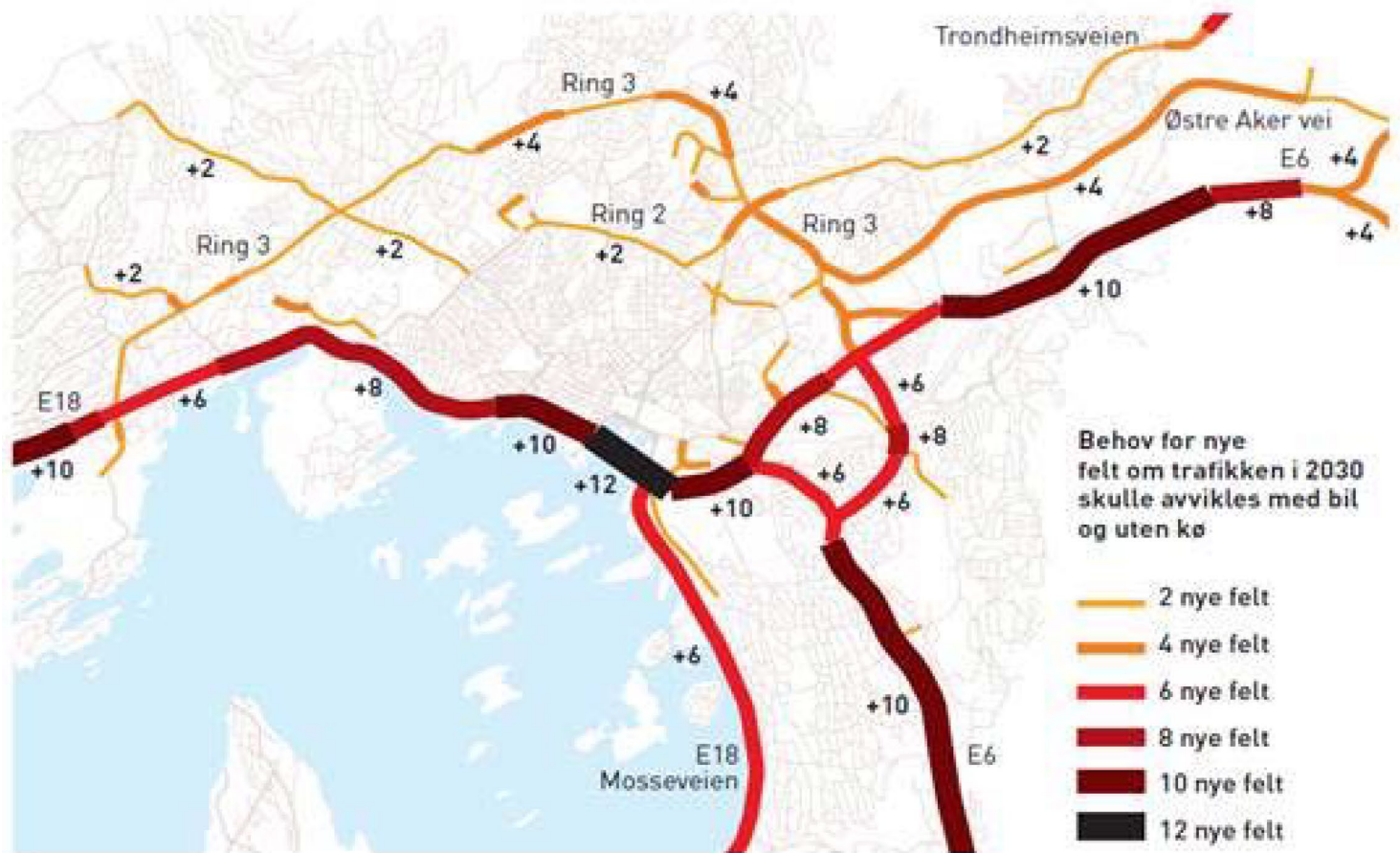
Kollektivtransport – arealeffektivt

50 000 personer per time i sum begge retninger

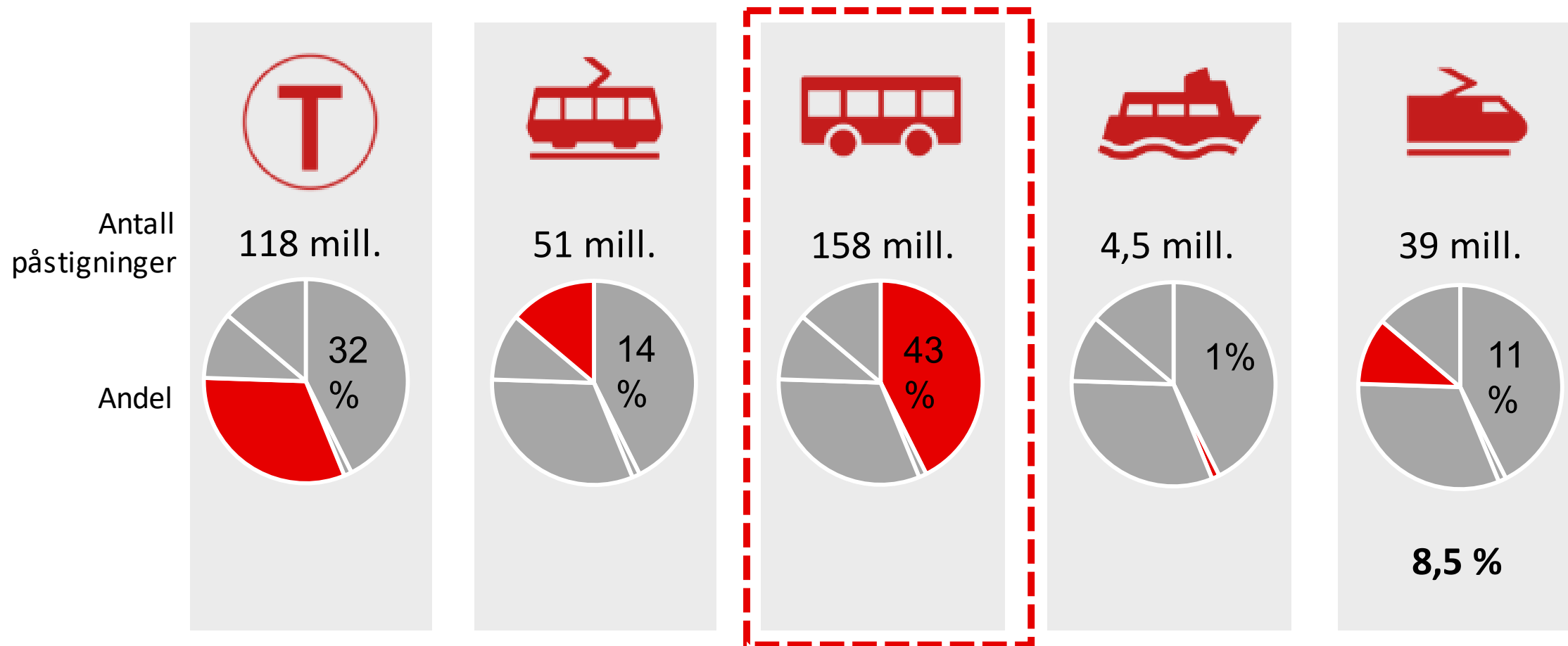
Kilde: K2012

Arealbehov – kan ikke bygge oss ut av knipa

Kilde: Nasjonal transportplan – delutredning
"Langsiktige kapasitetsutfordringer i Osloområdet –
bearbeidet av Ruter«

En svært stor andel av transporten foregår med buss

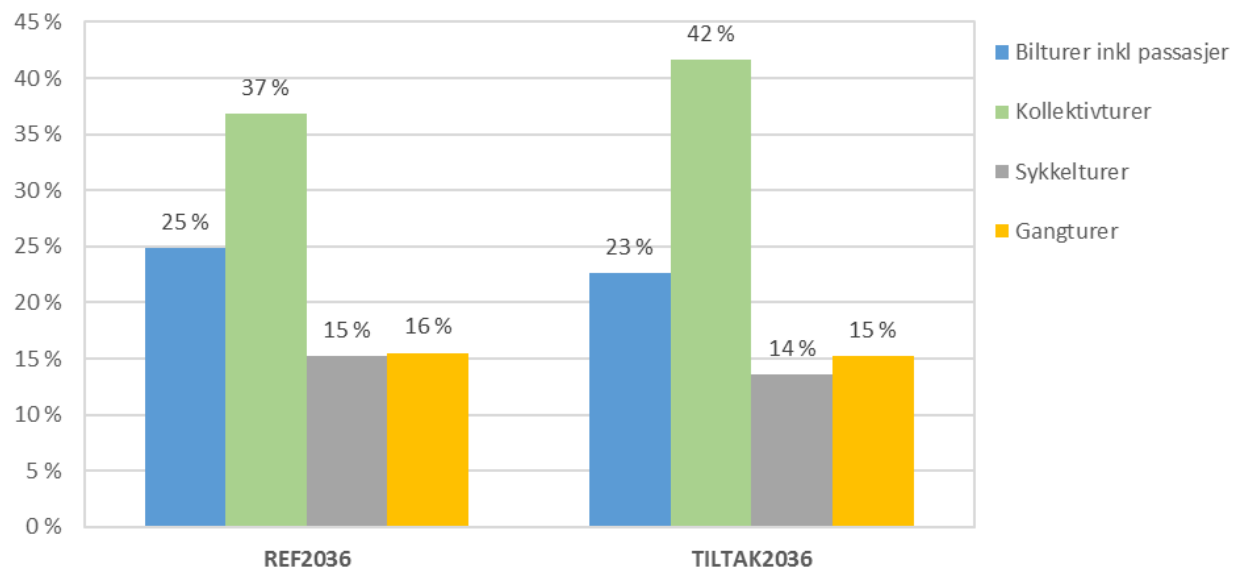
Hva skal vi levere på?

I 2036 har vi 40 % flere kollektivreiser – hvordan får vi plass til dette?

Fra 1 million daglige kollektivturer i 2014 til 1,4 millioner i 2036

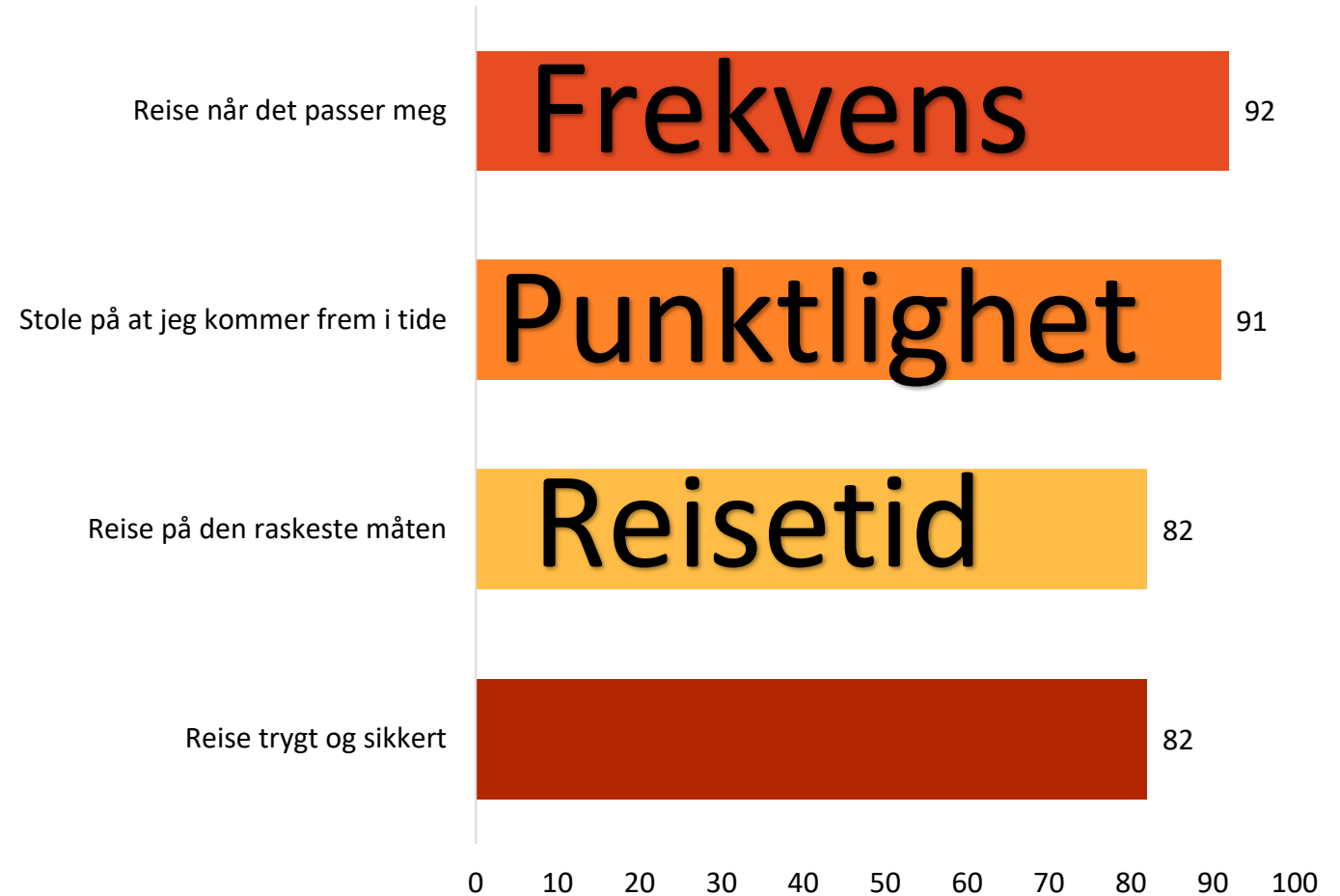
Endring fra 2014 til 2036 i personreiser i Oslo og Akershus inkl reiser til/fra +-området

Hva er viktig for at folk velger
Kollektivtransport?

Hva er attraktiv kollektivtransport?

- De som reiser i Oslo og Akershus vil **reise når det passer dem**, de ønsker å være sikre på at de **kommer frem i tide**, de vil **reise på den raskeste måten**, og de vil **reise trygt og sikkert**.

Generaliserte reisekostnader

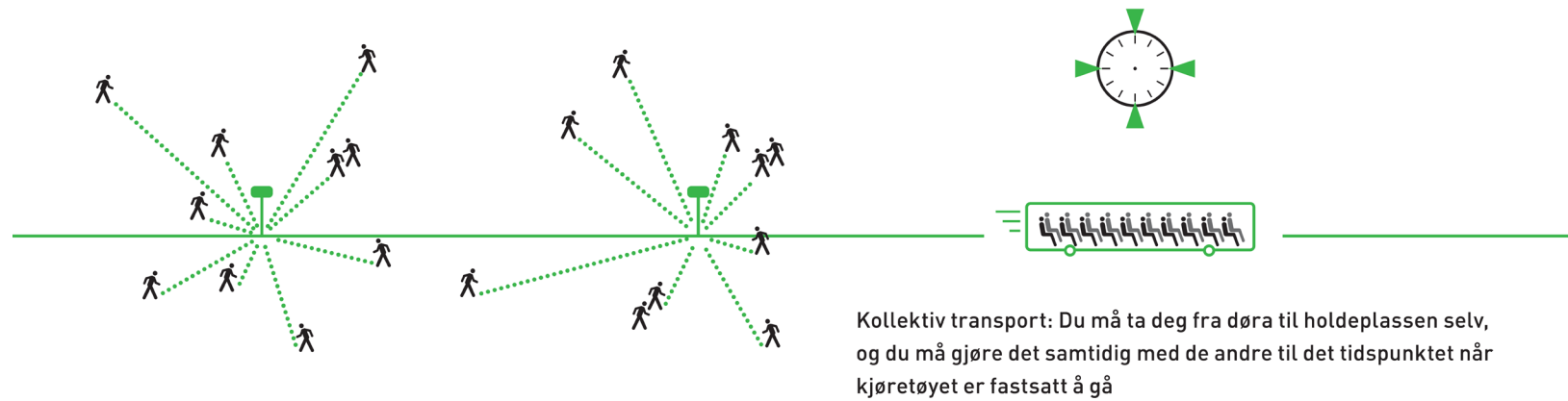
- Generaliserte reisekostnader (GK) er en metode for å måle samlet belastning ved en reise, og benyttes for å sammenlikne hele reiser med ulike transportmidler.
- Tid til og fra transportmiddel (RTM)
- Gjennomsnittlig ventetid mellom to avganger (RTM)
- Reisetid om bord på transportmiddel (RTM)
- Ekstra tid på reiser som opplever kø
- Takst per tur

Kilde: Urbanet Analyse

Hvordan planlegge attraktiv kollektivtransport?

Kollektiv-transport

- fordeler og ulemper

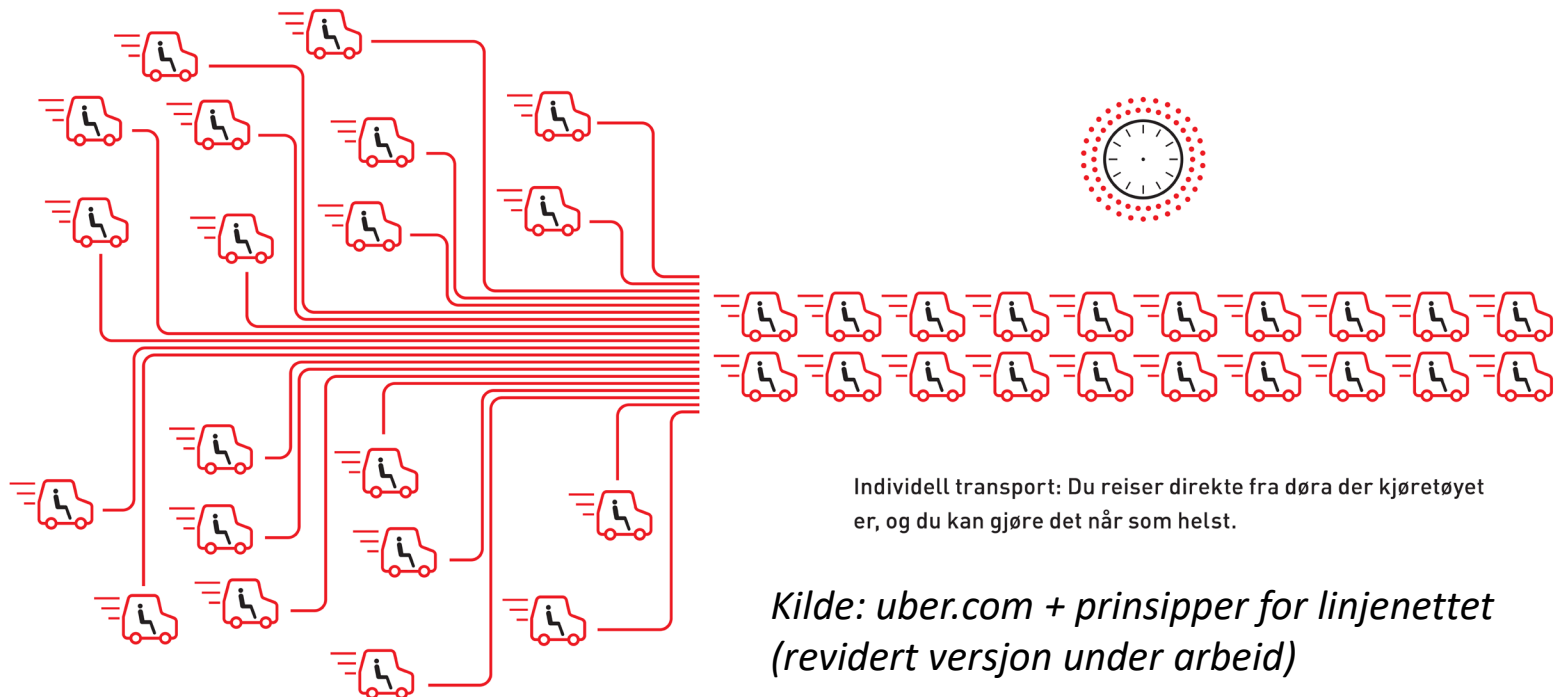

How to use UberPool

3. Share your ride

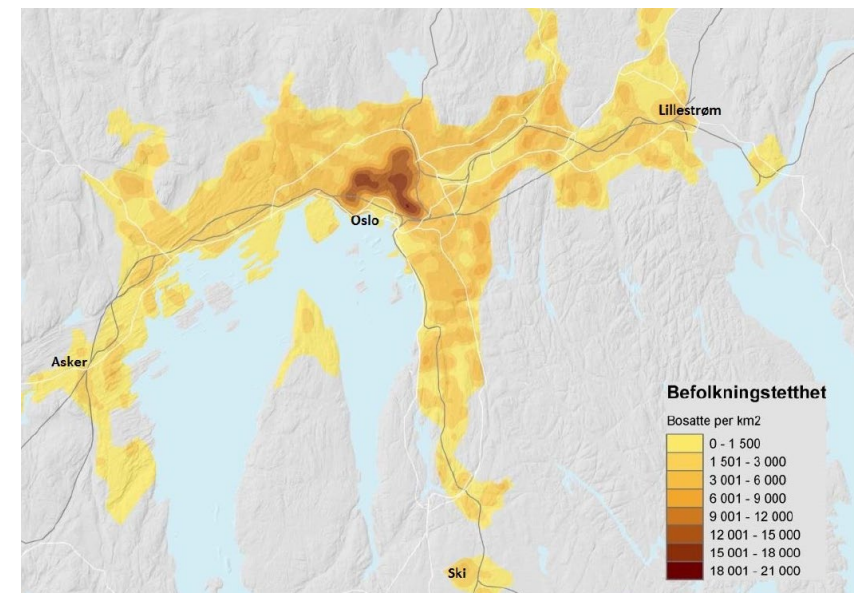
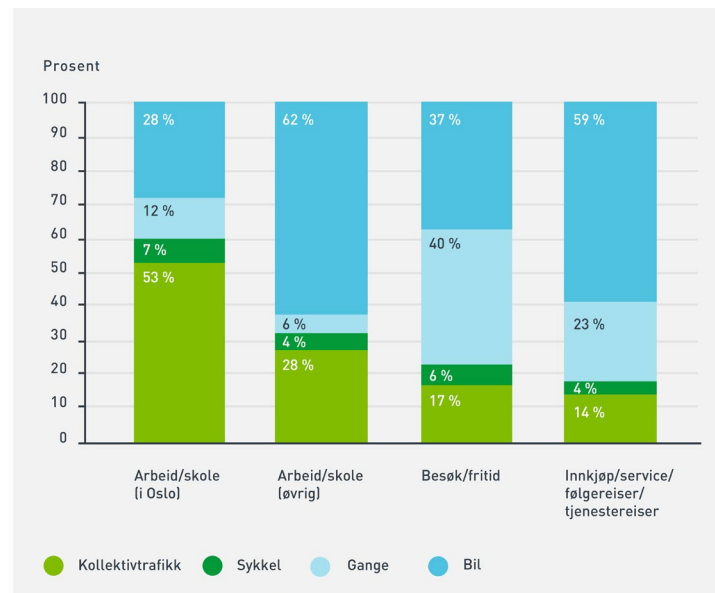
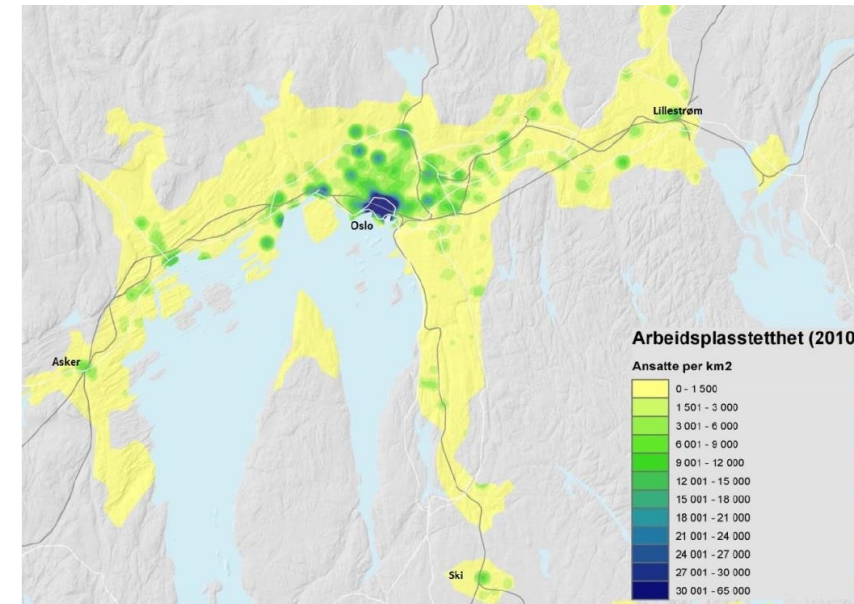
UberPool matches you with other riders heading in a similar direction to you.

Kilde: uber.com + prinsipper for linjenettet (revidert versjon under arbeid)

Prinsipper for kollektivtransport (linjenettet)

- Marked: Kundenes behov for mobilitet
- Kundegrunnlag:
  - Geografi (konsentrert/spredt)
  - Reiseformål (arbeids/skolereiser, fritid og service)

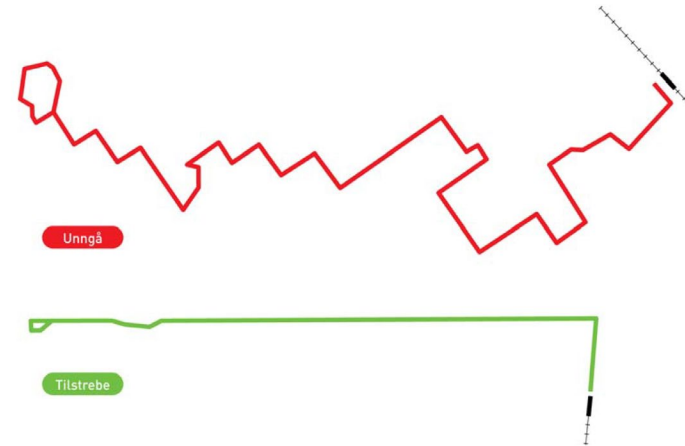

Prinsipper for kollektivtransport (linjenettet)

- Mest mulig Kollektivtransport

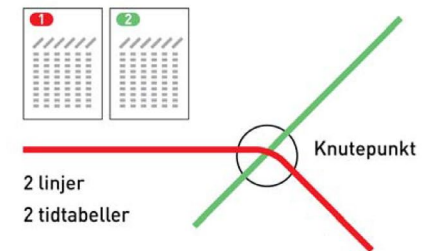
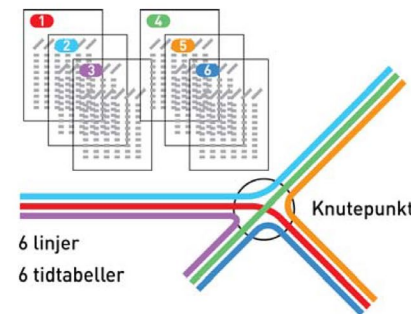
- **Rettlinjeprinsippet**

Retteste og raskeste traseføringen, gir raskest reisetid

- **Ettlinjeprinsippet**

Bare en linje som betjener en strekning (øke frekvens fremfor flatedekning)

Kilde: Prinsipper for linjenettet

Prinsipper for kollektivtransport (linjenettet)

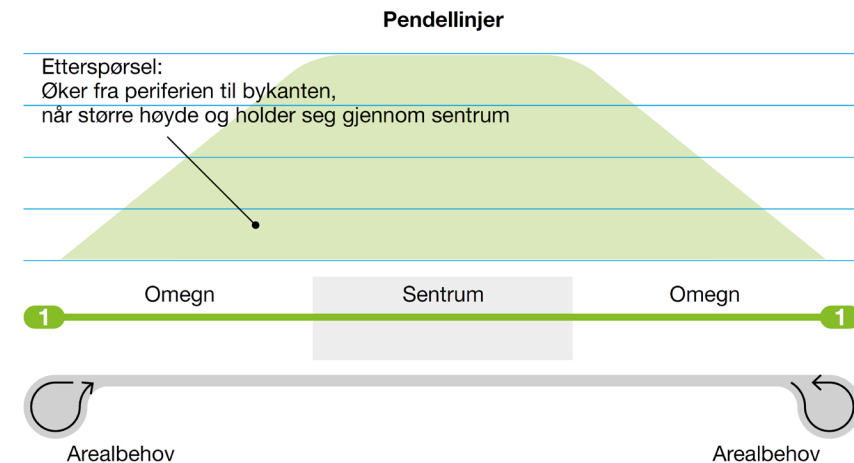
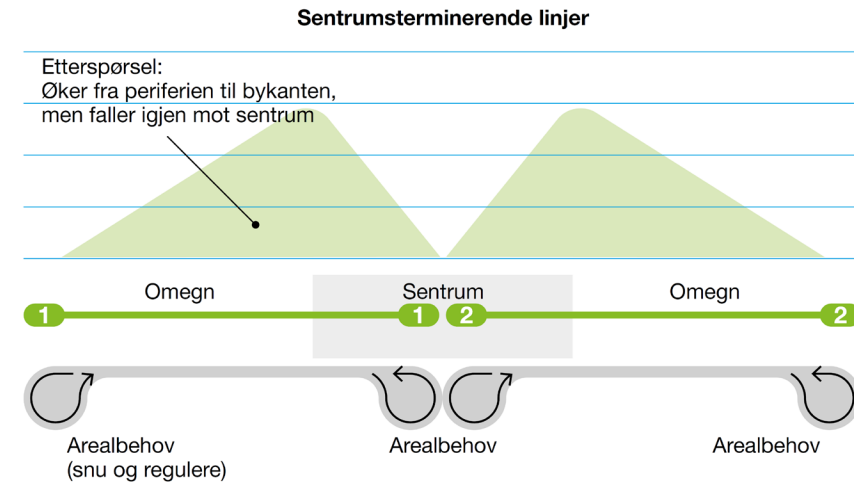
- Mest mulig Kollektivtransport

- Pendel

Koble sammen to marked på hver side av sentrum (gir flere direkte reiser, bedre utnyttelse av materiell)

- Halvpendel

Når markedet ikke er like tung i begge retninger (eks. ekspressbusser i rush)

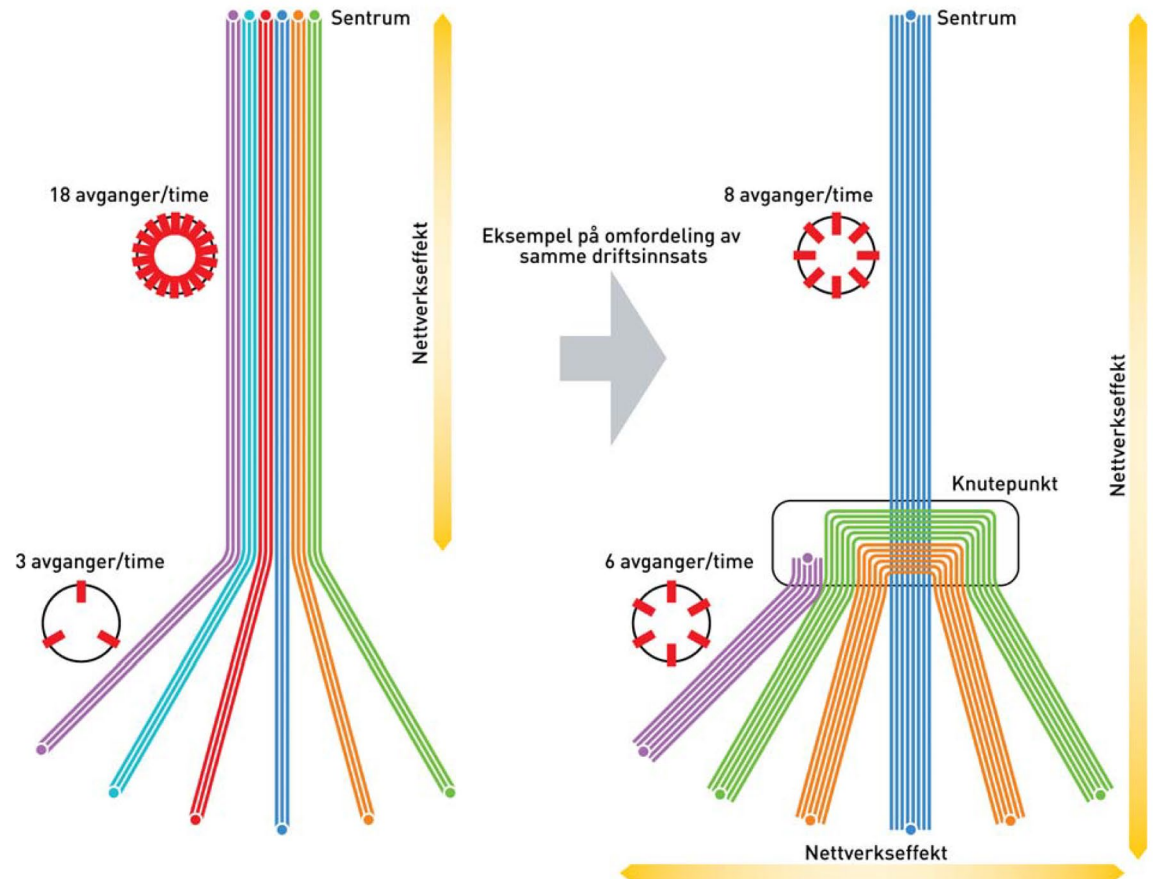
Kilde: Byttepunkter for sømløse kollektivnett

Prinsipper for kollektivtransport (linjenettet)

- Mest mulig Kollektivtransport

- Mating

Når flertallet av de reisende skal videre. Det mates som oftest til tog eller T-bane (kapasitetssterkt transportmiddel). Frigjør busser som kan ha kortere omløp og dermed høyere frekvens for samme kostnad.

Kilde: Prinsipper for linjenettet

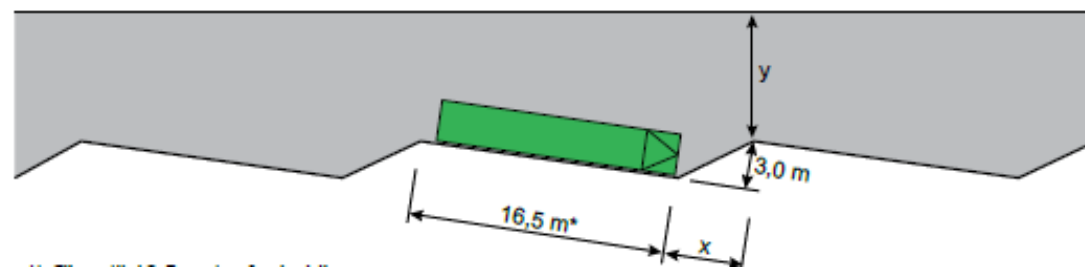
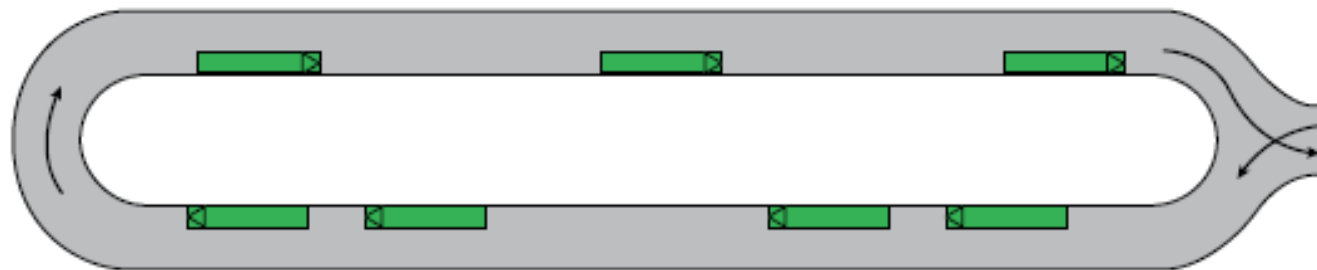
Nødvendige behov for kollektivtransporten i
knudepunkt

Hva trenger kollektivtransport på et knutepunkt

Areal:

- Fremkommelighet
- Vending – mulig å kunne snu bussene
- Regulering – bussoppstillingsplasser
- «Gateterminal» - gir raskere fremføring for pendellinjer
- Kort gå avstand – mellom ulike transporttilbud
- Kapasitet på mottak: tog, t-bane, høy frekvent busstilbud
- El-lading – kan kreve mer areal (avhenger av teknologi med mer)
- Sykkelparkering/mikromobilitet
- Pausefasiliteter for sjåførere
- Unngå tomkjøring

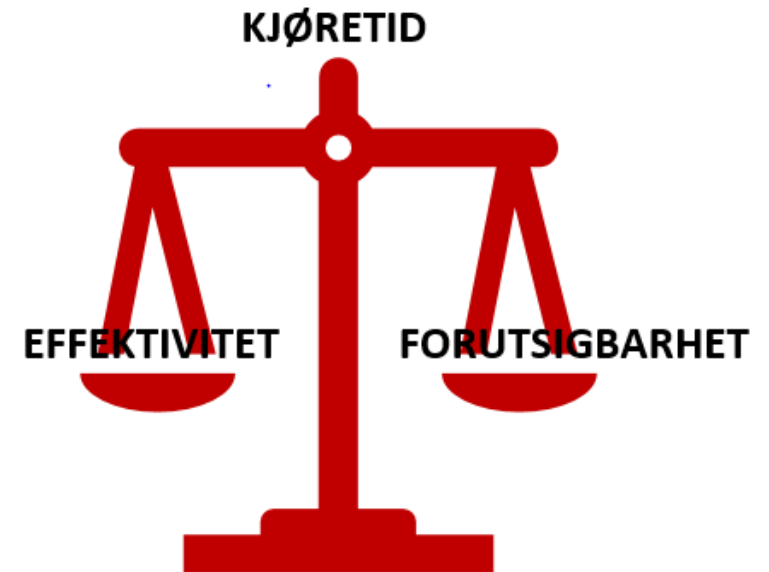
Kilde: Ruter + 123 kollektivhåndboka

Utfordringer

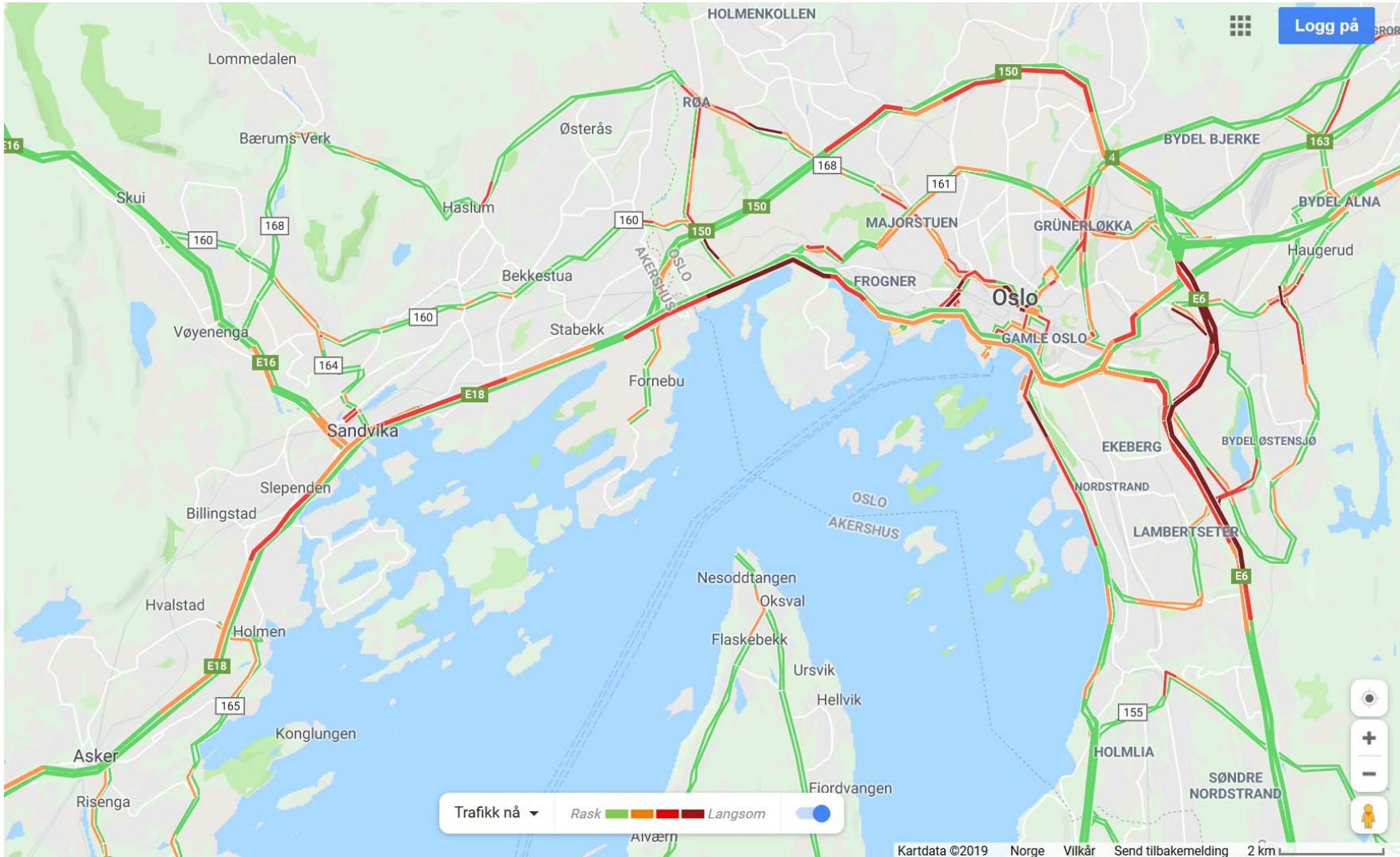
Fremkommelighet

- **Hastighet** er et mål som sier noe om hvor lang tid det tar å komme fra et sted til et annet og er relativt i forhold til hvor lang tid det vil ta å reise med andre transportmidler. Dersom kjøretiden er høyere enn det som er potensial kjøretid for en strekning, betegnes dette som forsinkelse.
- **Punktlighet** har betydning for påliteligheten til tilbudet og defineres ut fra om angitt reisetid er i overstemmes med hvor lang tid det faktisk tar å komme fra A til B.

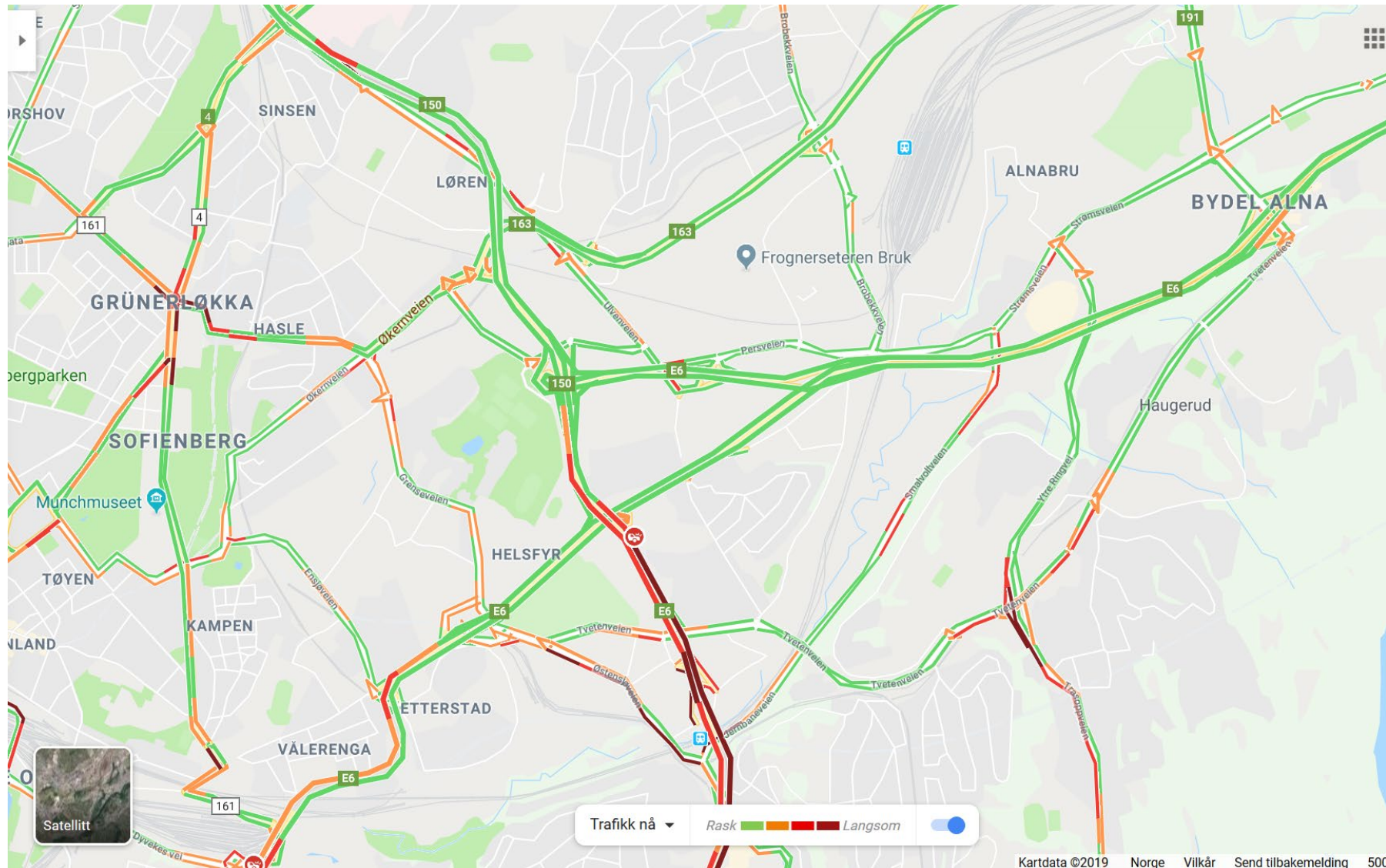
Kilde: Ruter + Hastighetsmål for buss (Rambøll)

Begrenset veinett

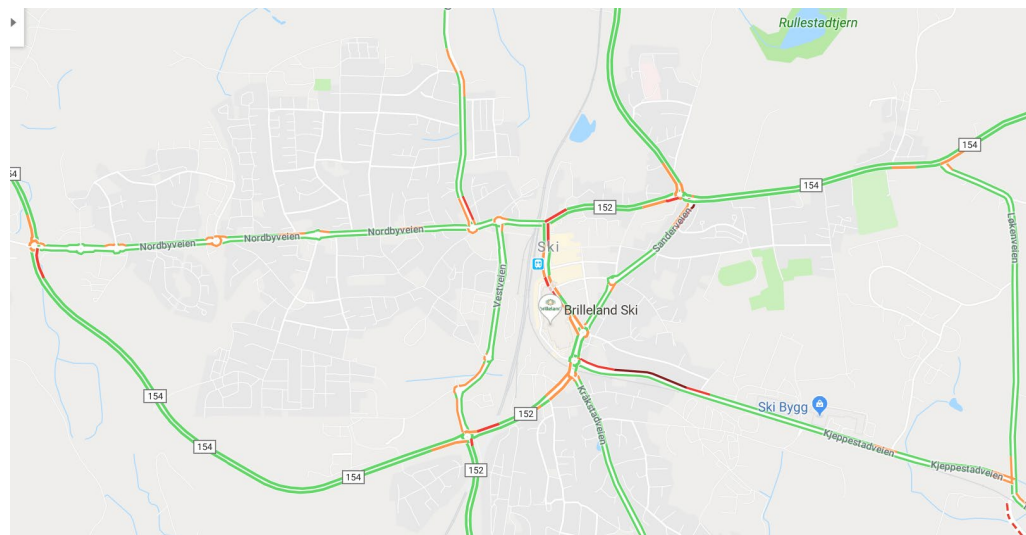
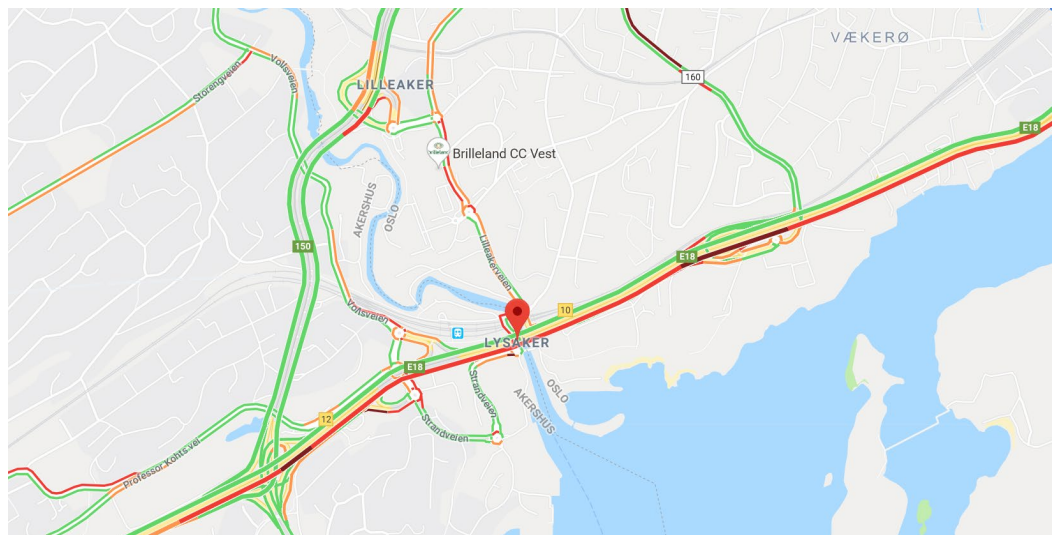
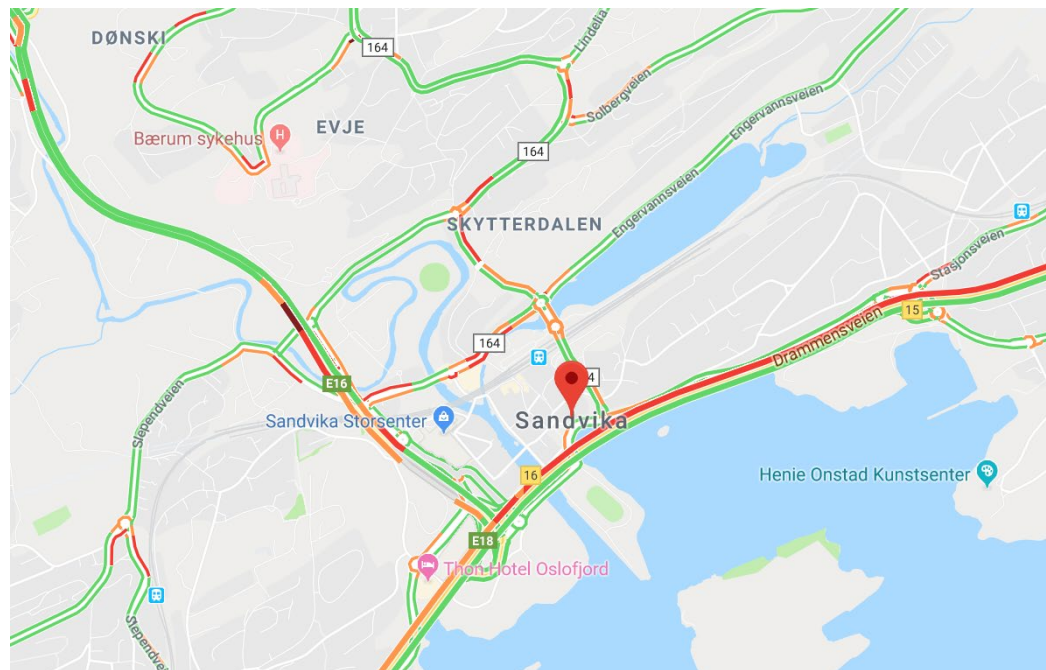
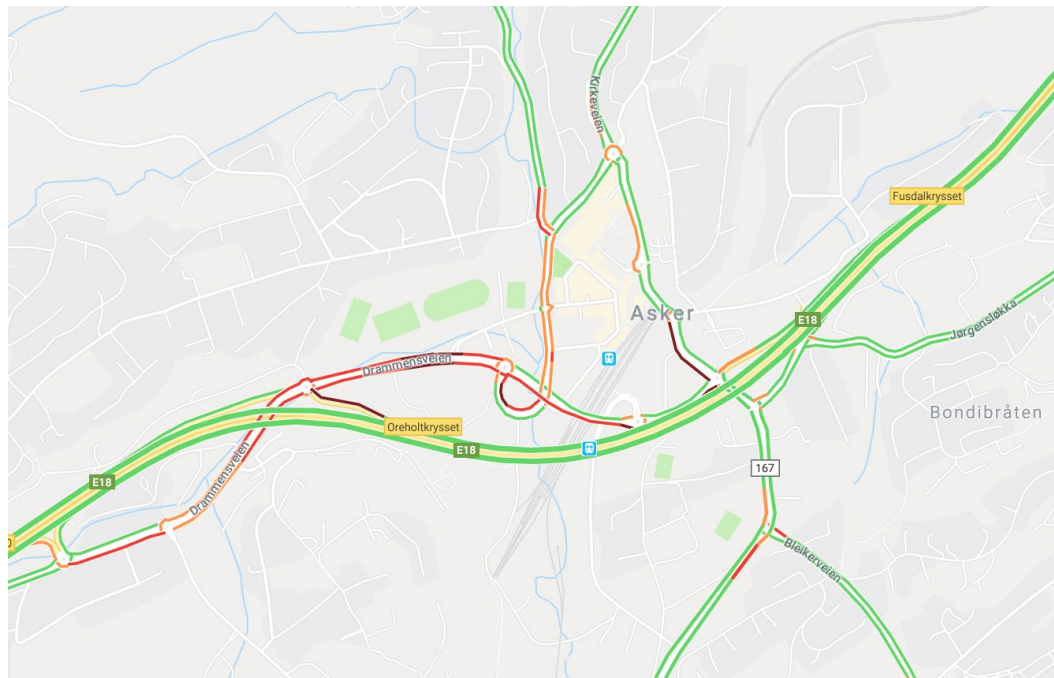

*Kilde: google maps, med
trafikk, klokka 16.15 tirsdag*

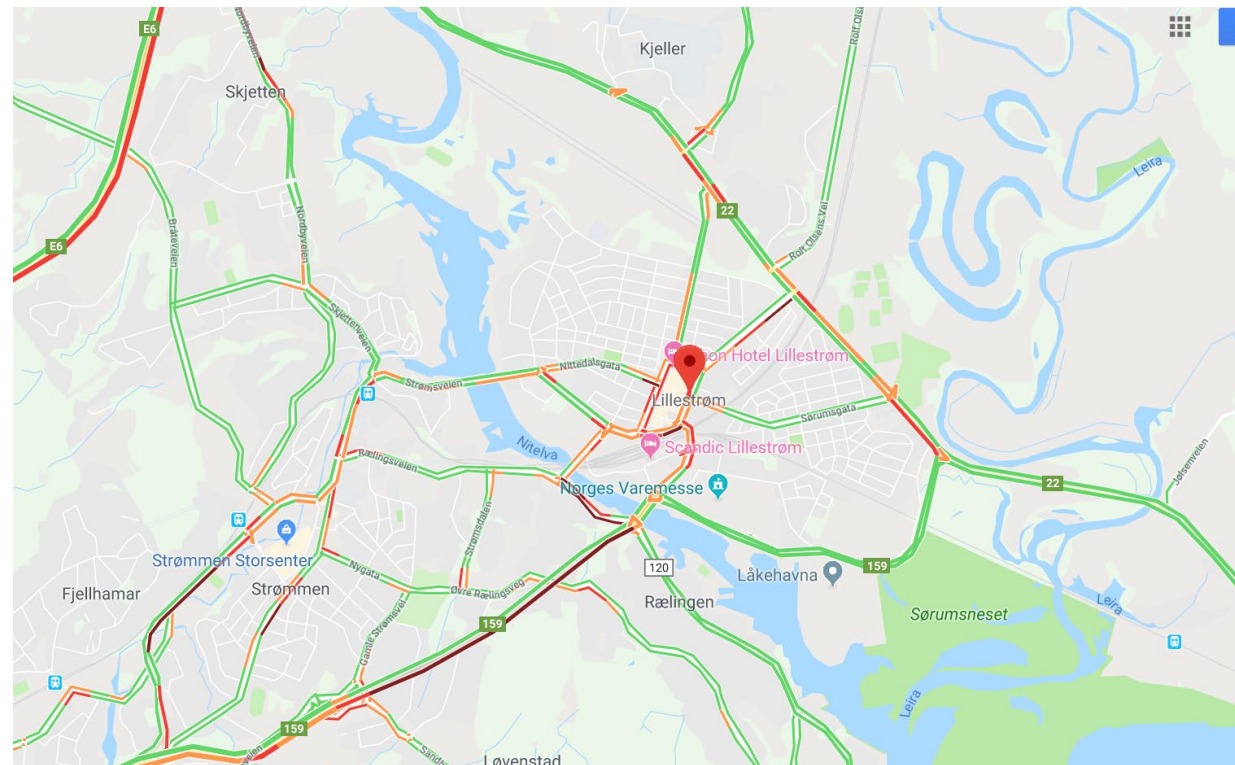
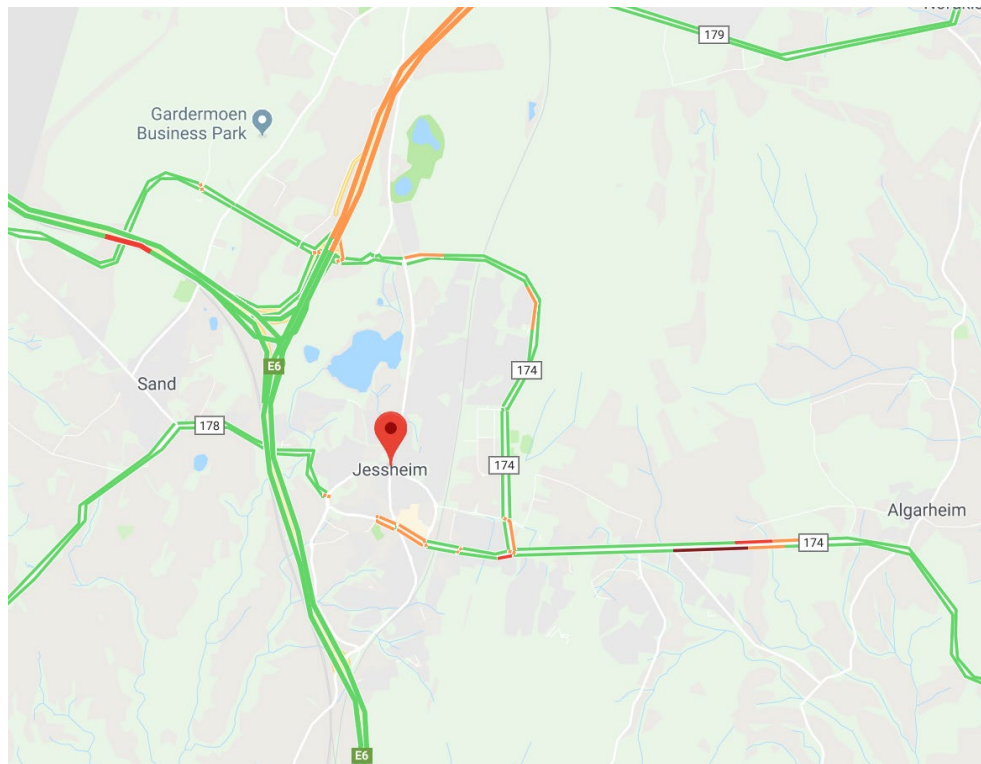
Begrenset veinett

Forsinkelser

Forsinkelser

Areal

Kilde: finn.no kart

Hva må til for at knutepunkt skal fungere for kollektivtransport?

- Vilje til å prioritere Kollektivtransport i veinettet inn mot knutepunkt
- Sette av areal til vending, regulering og holdeplasser i knutepunkt

Hvis vi ikke prioriterer Kollektivtransport i knutepunkt.....

Konsekvenser

- Busser må trekkes til sentrum av Oslo (– men har ikke plass til fler)
  - Kan ikke utvide/utvikle tilbudet?
  - Kan ikke ta veksten med kollektiv?